

VERSLAG EXPERTMEETING WIJ EN HET VELD

Datum: 31 oktober 2017
Plaats: nieuwe raadzaal
Tijd: 19.00 – 22.30 uur

Aanwezig: de heer M.D. Blom (VVD, voorzitter)

Namens de griffie: mevrouw G. Mulder (commissiegriffier)

Plenaire sprekers: mevrouw Mirjam Nagelmaker (Stadadviseert) en de heer Daniël Giltay Veth (adviseur transitie sociaal domein)

Gespreksleiders: de dames Alice Bijker, Brigit Grol, Joke Torenbos, de heren Mick Hartstra, Cor Reinbergen

Deelnemende experts: tientallen bewoners, professionals en raadsleden

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

De voorzitter:

- Opent de expertmeeting om 19.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.
- Licht het doel van de bijeenkomst toe. De gemeenteraad hoort graag wat er leeft onder burgers en professionals wat betreft zorg en welzijn in de wijken.
- Somt op welke thematafels er zijn, waar deze zich bevinden en hoe de avond zal verlopen. De thema's zijn Samenleving in de Buurt (2x), Actief in de Samenleving en Mantelzorg.
- Roept op een filmpje op te nemen bij de babbelbox in de hal.

2. Plenaire inleidingen

De heer Daniël Giltay Veth (adviseur transitie sociaal domein):

De heer Veth reist als adviseur het hele land door en denkt mee over technische kwesties als inkoop. Maar het bijzondere vanavond is dat alle aanwezigen expert zijn als burger. De heer Veth dacht na over zijn eigen burgerschap in het centrum van Zaandam. Hij woont in een 'probleemstraat' tegenover een dak- en thuislozenopvang en het milieucentrum. Er woont een grote Turkse gemeenschap in de wijk en veel ouderen. De parkeerplaats bij de supermarkt is een hangplek voor soms problematische hangjongeren. Een adviseur zou zomaar beleid kunnen voorstellen voor deze explosieve mix, maar er gebeurt nooit wat en eigenlijk is het goed dat er geen beleid is. De bedrijfsleider van de supermarkt blijkt een sleutelfiguur. Hij geeft afval prikkelende dak- en thuislozen koffie met gebak, hangjongeren die problemen veroorzaken worden vakkenvullers. Na een discussie met de gemeente over zwerfvuil komt er dagelijks een karretje langs. Zeker 20% van de bevolking redt het niet op eigen kracht en krijgt dagelijks enige vorm van ondersteuning om zich te handhaven. In de schooltuin in Zaandam kweken mensen die in de armoedeval zitten hun eigen groenten in ruil voor wat onderhoudswerk. Ook is het dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking. Ouderen drinken graag een kop soep op de kinderboerderij. Het lijkt wel alsof een geheimzinnige hand voor verbindingen zorgt. De dak- en thuislozen zorgen weinig voor overlast, enige overlast tolereert de buurt ook. In Groningen verdient het oprichten van WIJ een groot compliment. Het is een prachtige prestatie zoveel werkers van verschillende instellingen samen te brengen in wijkteams om sneller te signaleren en op te treden. Er zijn nog slagen te maken, maar ze zijn er wel. In Groningen geven meer dan honderd zorginstellingen hulpverlening. In een willekeurige straat komen misschien wel twintig hulpverleners elk vier uur ondersteuning bieden. Zij hebben geen binding met de straat. Een mogelijk oplossing zou zijn om hen te vervangen door twee straathulpverleners die beter een brug kunnen slaan naar allerlei initiatieven. Dagbesteding zou ook gebundeld kunnen worden in de buurt zelf, nu rijden er allerlei busjes naar dagbestedingen op afstand.

De heer Veth merkt vaak dat op bijeenkomsten als deze negatieve geluiden klinken en nodigt iedereen van harte uit te beginnen met activiteiten en initiatieven waar een wijk trots op kan zijn en die gekoesterd en uitgebouwd zouden moeten worden. Een huis bouw je ook door steen op steen te leggen.

Mevrouw Mirjam Nagelmaker (Stadadviseert):

Mevrouw Nagelmaker vraagt iedereen een wens te bedenken voor de relatie tussen WIJ en Stadadviseert en deze in het hoofd te houden. WIJ en Stadadviseert gaan per 1 januari 2018 een huwelijk aan. Stadadviseert focust zich op spoor 1 van WIJ, dit betreft de basisvoorzieningen in een samenleving. Mevrouw Nagelmaker gaat in op de drie vragen die de raad aan Stadadviseert gesteld heeft.

Wat is de relatie met WIJ tot nu toe en hoe is Stadadviseert betrokken geweest?

Stadadviseert en WIJ traptten op 24 mei 2016 op geweldige manier af in de Semmelstee op de eerste van een lange reeks bijeenkomsten. Op 11 oktober 2017 is bij de leden veel informatie opgehaald in de Oosterparkwijk over de vraag welke effecten WIJ moet hebben in de stad en hoe WIJ ook echt van de Stadgers wordt. Ook is kennisgemaakt met de nieuwe directeur van WIJ. Het eerste jaar was een zoektocht naar de relatie tussen Stadadviseert en WIJ. Dat ging met vallen en opstaan, maar altijd met het vertrouwen en de inzet om de klus te klaren. De samenwerking is constructief en er is vertrouwen tussen de partijen. De pijlers staan.

Welke successen ziet en wenst Stadadviseert?

Het is lastig de successen van alle bijeenkomsten goed onder woorden te brengen. Er zijn grote, kleine en moeilijke stappen gezet. Het is een succes dat Stadadviseert, WIJ en de samenwerking op poten staan. De bouwstenen zijn er om de samenwerking verder vorm te geven. Bij de effectensessie zijn vele wensen geuit. Omdenken is nodig om elkaar niet meer zaken op te leggen, maar vooral te overleggen en het samen te doen als gemeente, WIJ en Stadadviseert. Het is nodig Stadadviseert zo vroeg mogelijk te betrekken aan de voorkant van projecten en dat wensen daadwerkelijk worden meegenomen in beleid met terugkoppeling van die resultaten. Ook als een advies niet is opgevolgd, is het prettig en belangrijk dat te vernemen. Tot slot is de wens om allemaal te blijven ontwikkelen om de kwaliteit te borgen. Het moet blijven vloeien.

Wat doet Stadadviseert om de ontwikkelingen te blijven volgen? Wat is daarbij nodig van Stadgers?

Stadadviseert blijft er bovenop zitten om ontwikkelingen te blijven volgen en kent de wegen en kanalen daarvoor. Van Stadgers is input nodig. Stadadviseert moet blijven doorgaan met bijeenkomsten om zich kenbaar te maken in de stad. Meer dan de helft van de Stadgers is nog niet bekend met WIJ-teams. Wellicht hebben zij geen zorg nodig, maar WIJ-teams zijn veel breder. Een projectgroep van Stadadviseert blijft langere tijd betrokken bij WIJ door het nauw te volgen, vragen te stellen, mee te denken en advies te geven. De leden van Stadadviseert zijn breed en bovenal ook Stadgers en halen input ook op uit hun eigen omgeving. Gespecialiseerde groepen halen natuurlijk ook gericht input op. Het is goed dat er een campagne is begonnen om Stadgers bekend te maken met WIJ-teams en waar zij voor zijn. Het is veel breder dan de meeste mensen denken en ook veel gemoedelijker. Het is een aanrader gewoon binnen te lopen voor een kop koffie om dat te ondervinden. De drempel lijkt hoger dan die is.

Mevrouw Nagelmaker is trots mee te mogen doen aan deze ontwikkeling als burger en als lid van Stadadviseert. Het is heel goed dat de gemeente de stad terug wil geven aan de Stadgers. Er ontstaan overall initiatieven, zoals de coöperatieve wijkraad, met hun eigen specifieke invloed op buurt en stad. Stadadviseert en WIJ hebben al veel van elkaar geleerd en willen dat blijven doen, vanaf 1 januari 2018 officieel samen. Het zou mooi zijn wanneer alle aanwezigen de wens die ze in hun hoofd hebben, achterlaten in het reactieveld op de website als input om mee verder te kunnen. Deze ontwikkeling is te groot om alleen te doen, het moet echt samen.

3. Thematafels (19.40-22.00 uur)

De aanwezigen gaan uiteen naar vier thematafels waar onderbroken door een koffiepauze twee sessies plaatsvinden met verschillende sprekers en vooral de gelegenheid om ideeën te spuien.

4. Plenaire terugkoppeling

De heer Veth herinnert zich dat het vormen van de WIJ-teams en het samenwerken van al die verschillende sociale werkers werd gezien als een Mission Impossible, nu zijn ze er toch maar. Wat vanavond het meest opviel was de positieve sfeer. De belangrijkste conclusie voor raadsleden zou zijn om vooral niet te veel te doen, omdat er al ontzettend veel gebeurt in de stad.

In een van de groepen werd gezegd dat vrijwilligers de smeerolie van de maatschappij zijn. In Leeuwarden

bleek uit onderzoek dat de twintig grootste vrijwilligersorganisaties 1500 vrijwilligers aan het werk hebben die bijna dagelijks 6000 mensen ondersteunen. In Groningen zal het snel om dubbele aantallen gaan, nog los van de mantelzorgers. Al die actieve vrijwilligers vormen samen eigenlijk verreweg de grootste zorgorganisatie van de stad. Een belangrijk signaal is dat vrijwilligers aangeven graag ondersteuning te willen wanneer zij daarom vragen, maar niet ongevraagd. Ze willen graag serieus genomen worden en vragen geduld. Aan de ene kant is er de tendens van individualisering met steeds kleinere gezinssamenstellingen en netwerken. Aan de andere kant zijn er prachtige initiatieven waar mensen elkaar opzoeken, helpen en activiteiten ontwikkelen in de wijk. Er zijn dus wel degelijk mensen die intrinsiek gemotiveerd zijn om een ander te helpen.

In Groningen blijkt ook een supermarkt te zijn met een bedrijfsleider die een sleutelfiguur is. Het betreft de Jumbo in de Oosterparkwijk. Sleutelfiguren doen uit zichzelf het goede en willen vaak niet eens een schouderklopje, maar de gemeente moet hen wel koesteren. In jargon worden zij ook wel the best persons genoemd.

WIJ is er voor de 20% van de mensen die ondersteuning nodig hebben om zich te handhaven, maar niet alleen voor hen. WIJ zou zich breder moeten profileren als verbinder van actieve en krachtige groepen in de wijk en mensen die ondersteunende initiatieven willen ontwikkelen. Tegelijk moet WIJ niet de actieve rol overnemen: het eigenaarschap moet bij mensen in de wijk blijven. WIJ moet faciliteren en gepaste afstand houden.

Er is positief gereageerd op de inloophmogelijkheid. WIJ-teams hebben een lage drempel, het is makkelijk binnen te lopen voor een kop koffie om zo aan de praat te komen. Tegelijk moet die vrije inloop geen belemmering zijn voor mensen die daardoor hun persoonlijke verhaal niet meer durven vertellen, er moet ook ruimte zijn voor privacy om veilig problemen aan de orde te kunnen stellen.

Het aantal vrijwilligers dreigt af te nemen door vergrijzing. Anderen bestrijden dat en wijzen erop dat jongeren wel degelijk bereid zijn zich in te zetten, maar op een andere manier en vaker projectmatig. Een initiatief waarbij studenten korting krijgen op hun huurprijs in ruil voor vijf tot tien uur vrijwilligerswerk kent lange wachtlijsten. Social media passen ook bij jongeren, in dit kader is de snelle opkomst van buurtapps een interessante kans. Een mooi citaat over mantelzorg is dat mensen het doen vanuit liefde en noodzaak. Dit zal altijd mensen blijven aanspreken.

Mensen gaan soms ook in de stad wonen vanwege de anonimiteit. Een deelnemer vond het juist zo prettig hoe mensen op zijn Gronings langs elkaar heen leven op een ontspannen manier. Sommige mensen hebben wellicht geen behoefte om aangesproken te worden, mensen moeten al zoveel. Ook is het zo dat de buurt niet verabsoluteerd moet worden. Mensen hebben meer netwerken, jongeren breder dan ouderen. Vrienden, familie en kennissen wonen overal. Het verhaal is dus breder dan alleen de buurt en er zijn mensen die graag individualistisch leven.

Het fysieke domein is wel benoemd, maar minimaal en meer als voorbeeld om buurtbewoners de ruimte te geven voor buurttuintjes en groenbeheer. Het centrale verhaal van de avond was dat je een leefbare stad met elkaar maakt.

Eigen kracht is een soort mantra geworden, maar realistisch gezien zijn er een boel mensen die ondersteuning nodig hebben. Het antwoord daarop was volgens een van de deelnemers het opbouwen en in stand houden van een community door op elkaar af te stappen en elkaar te helpen. Wanneer het niet lukt in de community, dan moet er een organisatie zijn die snel toegankelijk is zoals WIJ.

Groningen is al veel verder dan de heer Veth had gedacht en hij feliciteert iedereen inwoner van deze stad te zijn. Vanavond was er geen gebrek aan positieve energie en er zijn veel bouwstenen om op voort te bouwen. Politici past daarom terughoudendheid en goed luisteren wat al gebeurt in buurten en wijken om dat te faciliteren. De dynamiek van de stad ligt in de wijken en niet in de raadzaal.

De voorzitter geeft aan dat over een paar weken duidelijk zal worden wat de raad met de opgehaalde input gaat doen. De gastsprekers en begeleiders worden hartelijk bedankt met een Gronings presentje.

5. Sluiting

De voorzitter sluit de expertmeeting onder dankzegging om 22.20 uur.